

آیا پیامبر(ص) پیش از بعثت نماز می‌خواند / اصل نماز چند رکعت بود

علامه طباطبائی در تفسیر سوره «علق» بیان می‌دارد: سیاق این آیات دلالت دارد بر اینکه رسول خدا(ص) قبل از نزول قرآن، نماز می‌خوانده، هر چند که کیفیت آن ذکر نشده است.

علامه طباطبائی در تفسیر سوره «علق» بیان می‌دارد: سیاق این آیات دلالت دارد بر اینکه رسول خدا(ص) قبل از نزول قرآن، نماز می‌خوانده، هر چند که کیفیت آن ذکر نشده است.

به گزارش خبرنگار آیین و اندیشه خبرگزاری فارس، نماز بهترین اعمال دینی است که اگر قبول درگاه خداوند عالم شود، عبادت‌های دیگر هم قبول می‌شود و اگر پذیرفته نشود اعمال دیگر هم قبول نمی‌شود، همان طور که اگر انسان شبانه‌روزی پنج نوبت در نهر آبی شست‌وشو کند، آلودگی در بدنش نمی‌ماند، نمازهای پنج‌گانه هم انسان را از گناهان پاک می‌کند و سزاوار است که انسان نماز را در اول وقت بخواند و کسی که نماز را پست و سبک شمارد مانند کسی است که نماز نمی‌خواند.

یکی از پرسش‌هایی که درباره نماز مطرح می‌شود این است که آیا پیامبر(ص) پیش از بعثت و نزول قرآن نماز می‌خواندند؟ اگر نماز می‌خواندند نماز ایشان چگونه بود؟ حتی بیان شده که نمازها به صورت ۲ رکعتی نازل شده است، ولی ولادت امام حسن(ع) و حسین(ع) هفت رکعت پیامبر(ص) به نمازها اضافه کرده است.

واحد پاسخگویی مرکز تخصصی نماز در جواب این چنین می‌گوید:

*سیاق آیات دلالت دارد که پیامبر(ص) قبل از نزول قرآن نماز می‌خواندند

علامه طباطبائی در تفسیر سوره «علق» به تشریح این مسأله پرداخته و بیان داشته‌اند: سیاق این آیات دلالت دارد بر اینکه رسول خدا(ص) قبل از نزول قرآن نماز می‌خوانده. کما اینکه در بسیاری از آیات سوره‌های مکی و از آن جمله سوره‌هایی که قبل از سوره «اسراء» نازل شده، نظیر سوره «مدثر» و «مزمّل» و غیر آن دو سخن از نماز کرده، و به تعبیرهایی مختلف از آن یاد کرده، هر چند که کیفیت آن را ذکر نکرده، اما این قدر هست که نمازهای قبل از معراج با شکل خاص خود یعنی دو رکعتی و مشتمل بر مقداری تلاوت قرآن و نیز مشتمل بر سجده بوده است و در بعضی از روایات هم آمده که رسول خدا(ص) در اوایل بعثت با حضرت خدیجه(س) و امام علی(ع) نماز می‌خواند، در این روایات هم نیامده که نماز آن روز به چه صورت بوده‌است.[1]

*تغییر نماز

امام رضا(ع) در خصوص تعداد رکعات نماز و روند تغییر آن فرموده‌اند: اصل نماز یک رکعت است، چون اصل عدد، یک است، بنابراین هر گاه نماز را از یک رکعت کمتر بیاورند عمل آورده شده نماز نیست، باری حق عزّ و جلّ می‌دانست آن یک رکعت -که کمتر از آن اصلاً نماز نیست- را بندگان کاملاً و تماماً نیاورده بلکه ناقص اداء می‌کنند، بنابراین یک رکعت دیگر را با آن مقرون ساخت تا با رکعت دوم نقص رکعت اول جبران شود و بدین ترتیب اصل نماز دو رکعت جعل شد.

سپس رسول خدا(ص) می‌دانستند بندگان این دو رکعت را با تمام آنچه مورد امر است، کاملاً و تماماً نخواهند آورد، از این رو به هر کدام از نماز ظهر و عصر و عشاء دو رکعت ضمیمه شد تا بدین وسیله نقص دو رکعت اول و دوم جبران شد و نیز حضرت می‌دانستند که در وقت نماز مغرب غالباً مردم از خواندن نماز منصرف و به کارهایی از قبیل افطار و تناول غذا و وضو و آماده کردن مقدمات استراحت در شب هستند لذا یک رکعت بیشتر به آن اضافه نکردند تا بدین وسیله نماز مغرب بر آن‌ها سبک و خفیف باشد و نیز وجه دیگر برای اضافه شدن یک رکعت به نماز مغرب آن است که بدین وسیله رکعات نماز در روز و شب عدد فرد می‌شود و اما نماز صبح به حال خود واگذارده شده و چیزی به آن اضافه نشده زیرا اشتغال در وقت این نماز بیشتر از اوقات دیگر بوده و دنبال نیازمندی‌ها رفتن وسیع‌تر نسبت به ازمنه دیگر است.

جهت دیگر آنکه قلوب و دل‌ها در وقت نماز صبح از فکر و اندیشه خالی‌تر نسبت به اوقات دیگر است، زیرا در شب معاملات مردم کمتر و داد و ستد قلیل و ضعیف‌تر است، بنابراین انسان در وقت اقبالش به نماز بیش از اوقات دیگر است.[2]

در روایتی از حضرت امام محمدباقر(ع) در این باره نقل شده است: موقعی که پیغمبر عالیقدر اسلام را به معراج بردند، نمازهای واجب که ده رکعت بودند هر کدام دو رکعتی بودند، وقتی حضرت حسنین(ع) متولد شدند، پیامبر اسلام(ص) برای شکرگزاری خدا هفت رکعت دیگر به آن‌ها اضافه کرد و خدا هم اجازه داد.[3]

در حدیثی امام سجاد(ع) با اشاره به چگونگی و علت تغییر نماز فرموده‌اند: «در مدینه و زمانی که دعوت عمومی به اسلام آشکار شد و اسلام قوت یافت و خداوند عزوجل جهاد را بر مسلمانان واجب فرمود، رسول خدا(ص) هفت رکعت به نمازهای شبانه روز افزود، به این ترتیب که دو رکعت به نماز ظهر، دو رکعت به نماز عصر، یک رکعت به نماز مغرب، دو رکعت به نماز عشاء و نماز صبح را به همان صورت که در مکه واجب شده بود، باقی گذاشت و بر آن نیفزود».[4]

در پایان باید گفت که افزودن رکعت‌های دیگر بر نماز حتماً به دستور و اذن خداوند توسط پیامبر(ص) صورت گرفته است، زیرا پیامبر مأمور الهی است و ازطرف خود چیزی نمی‌گوید: «وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ؛ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ»[5]؛ و هرگز از روی هوای نفس سخن نمی‌گوید! آنچه می‌گوید چیزی جز وحی که بر او نازل شده نیست!

علاقه‌مندان می‌توانند دیگر پرسش‌های نمازی خود را در بخش «پرسید» سایت قنوت مطرح کنند.

*پی‌نوشت‌ها:

[1]- طباطبایی سیدمحمدحسین، تفسیر المیزان، موسوی همدانی سیدمحمدباقر، قم، دفتر انتشارات اسلامی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، 1374 ش، پنجم، ج20، ص 551

[2]- علل الشرائع، ج1، ص 261

[3]- الکافی، ج3، ص 487

[4]- من لا یحضره الفقیه، ج1، ص 455

[5]- نجم (53)، آیه 3 و 4